

Vaxdockor befolkas interiörerna.

■ I den fullt utrustade operationssalen arbetar ett operationslag med att avlägsna granatsplitter från en svårt skadad patient. I rummet intill sitter en soldat med blodig arm och väntar på sin tur, och i sjukhussalen hjälps en gipsad man på kryckor till sin säng av en sjuksköterska.

Vi befinner oss i ett tyskt underjordiskt sjukhus – för 60 år sedan. Det unika sjukhuset, som nu är museum, ligger på Jersey, en av öarna i engelska kanalen, och byggdes av krigsfångar under andra världskrigets ockupation av Jersey.

Hela sjukhuset har rekonstruerats in i minsta detalj, för att ge en bild av hur det såg ut innan tyskarna lämnade ön. Dess invånare är otroligt naturtrogna dockor – helt i klass med Madame Tussauds vaxkabinett i London.

Att gå in genom valvet och följa gången som leder in till systemet av grottor är som att färdas 60 år tillbaka i tiden. Känslan av krig, smärta och fruktan är mycket påtaglig.

Vi ser fullt utrustade operationssalar, sjuksalar för 500 patienter, undersökningsrum, utrymmen för läkare och sjuksköterskor, ett bårhus, officerarnas mäss, kommandantens rum och kommunikations-

centralen. Sjukhuset, som ligger djupt nergrävt i bergssidan på Meadowbank, St Lawrence, är ett av de mest innehållsrika museer som finns om tyskarnas ockupation av kanalöarna.

Ockupationen var en unik händelse i britternas historia. För första gången var en del av Storbritannien under främmande styre, och i Jersey ersatte den tyska flaggan Union Jack under fem långa år.

Det var den 1 juli 1940 som tyska luftburna trupper ockuperade kanalöarna, dvs Jersey, Guernsey, Alderney och Sark, som tillhör Storbritannien men har en speciell statsrättslig ställning. Britterna ansåg sig inte kunna avvara några styrkor för att återta dem.

Jersey bombades, och lastbilar lastade med den berömda färskpotatisen för export utsattes för k-pistbeskjutning i tron att bilarna innehöll militär utrustning.

Kanalöarna ligger 16 mil söder om England men endast tre mil från den franska kusten. Här lever 134 000 invånare, utspridda på sex öar, varav Jersey är den

Krigsfångar byggde underjordiskt sjukhus

Nu turistattraktion på Jersey

FOTO: HANS KARPHEDE (SAMTLIGA BILDETT)

största. Närheten till Frankrike sätter naturligtvis sin prägel på både miljön och det dagliga livet. Man brukar säga att öarna är »ett stycke Frankrike som fallit i havet och plockats upp av England«.

Under kriget blev närheten till Frankrike ödesdiger. Tyskarna, som redan ockuperat Frankrike, intog öarna utan att Storbritannien ingrep. Ännu så sent som i juni 1940 var Jersey en fredlig idyll, affärerna var välfyllda och besökarna många. Framtiden verkade inte så hotfull, även om kriget naturligtvis kastade sina mörka skuggor.

Allt raserades i juli, då de tyska soldaterna intog öarna. Jersey gjordes om till ett fort. Ett system av underjordiska bunkrar, ammunitionsförråd, baracker och militära skyddsrum byggdes. Tusentals krigsfångar arbetade under omänskliga förhållanden och skapade ett underjordiskt system av grottor, några av dem flera kilometer långa.

Arbetet påbörjades i oktober 1941 och övergavs bara några veckor före dagen D. Tidigt 1944 gjordes försvarsanläggningen om till militärsjukhus.

I dag är hela komplexet museum. För att ge en bakgrund till tunnelprojektet finns också skärmar med bilder och utställningar av föremål och utrustning, liksom personliga fotografier, dokument, brev och andra minnesföremål.

Mats Nihlén
frilansskribent, Lund

Sjukhuset ligger djupt nergrävt i bergssidan.